

ZATERDAG & ZONDAG

ACHTERGRONDEN
BIJ HET NIEUWS

ZATERDAG 1 FEBRUARI 2020

Ontroerend boek
Schrijven is de
redding voor Eva
PAGINA 6-7

Lach en een traan
Zijn muziek maakt
Manfred weer vrolijk
PAGINA 10-11

Hier verrijst het Ecodorp

Boekelse wijk wordt voorbeeld
van duurzaamheid.

Pagina 3-5

Ecodorp Boekel wil duurzaamste wijk Nederland worden

De nieuwjaarsborrel voor de buurt in het Ecodorp in Boekel, begin dit jaar. FOTO: JEROEN APPELS/WAN ASSENDELFT

Het Ecodorp is de scepsis voorbij

Een stelletje boskabouters in boomhutten. In Boekel heerste alom scepsis toen de eerste Ecodorpers in 2014 neerstreken in het dorp. Zes jaar later groeit het respect voor de duurzame mini-samenleving van een eigenzinnig clubje doorzetters. „Dit wordt nog wel iets.”

THEO VAN DE ZANDE
KEES BACKX

Wat is dat hier voor rotzooi? Boekelaar Henk Wassenberg geeft het grif toe, die vraag zingt de afgelopen jaren rond in zijn dorp als dat wonderlijke initiatief van het Ecodorp over de tong gaat. In 2014 verschijnen aan de rand van de gemeente aan het Kleine Rondeel de eerste noodwoningen. Houtje-touwtje barakken die dienen als tijdelijk onderkomen voor een eigenzinnig clubje mensen. Een paar jonge gezinnen die zich scharen achter het plan van het Tilburgse stel Ad Vlems en Monique Vissers om op die plek in eigen beheer de duurzaamste wijk van Nederland te bouwen. Een voorzichtig en voor buitenstaanders vooral rommelig begin, dat moet uitgroeien tot een zelfvoorzienende mini-samenleving. Hoe ze daar in Boekel tegenaan kijken, wordt duidelijk tijdens de carnavalsoptocht. De Ecodorpers – want zo heten ze al snel – zien zichzelf voorbij komen als een stelletje boskabouters in boomhutten. Scepsis alom. Boekel is een degelijk dorp, stelt Wassenberg. Ook hij denkt jarenlang: „We moeten het allemaal nog eens zien.” Nu, zes jaar later, zou je kunnen zeggen dat het moment daar is. Ein-

---

Het is een grote speelplek voor bouwend Nederland

Ecodorp moet zelfvoorzienende samenleving worden

VERVOLG VAN PAGINA 3

De Ecodorpers wonen nog in tijdelijke woningen in een barakkendorpje. FOTO JEROEN APPELS/VANASSEDELFT

delijk kan de immer glimlachende geestelijk vader Ad Vleems laten zien waar het hem al die jaren om te doen is. In oktober kwam de bouwvergunning rond en sindsdien wordt aan het Kleine Rondeel driftig gebouwd aan de dertig duurzaamste huizen van ons land. Volgend jaar volgen nog een buurthuis, een kunstenaarswoning, een educatiecentrum en een werkplaats met bedrijfsruimten. Naar het ontwerp van architect Huub van Laarhoven uit Gilze verrijzen de woningen in drie cirkels. Bij het bouwplan horen grote woorden als: klimaat-adaptief, circulair, innovatief en ook nog helende architectuur. Of overzichtelijker samengevat: „Het is een grote speelplek voor bouwend Nederland. Een speelplek van groot belang voor de toekomst”, schetst projectleider Harry van der Kallen van bouwbedrijf Eco+bouw uit Nijmegen het belang van het Ecodorp.

Dat Van der Kallen voor zijn groene werkgever aan een bijzonder bouwproject is begonnen, is duidelijk. Op maandagochtend stapt hij na een bouwvergadering uit de keet en biecht meteen op: „Een gewone aannemer zou hier gierend gek worden. Je zit niet met een opdrachtgever aan tafel maar met vijf of zeven vertegenwoordigers van het Ecodorp die allemaal gelijkwaardig zijn. Normaal is de architect de baas, hier niet. Hier wor-

den alle traditionele bouwprocessen doorbroken.”

Afgekeurde flessen

Dan moet gezegd dat Harry van der Kallen in heel weinig een normale aannemer is. Met zijn leren hoed, dito jas, roze blouse en het sjaaltje nonchalant omgeslagen is hij opvallend aanwezig op de bouwplaats. Hij staat naar eigen zeggen te kicken als het glas-schuim wordt gestort voor de fundering van de eerste cirkel van woningen. Het glasgranulaat dient als alternatief voor allerlei isolerende funderingen van kunststof en is gemaakt van afgekeurde flessen. Het is ook honderd procent recyclebaar.

De bouwwereld is volgens Van der Kallen een van de traagste sectoren als het gaat om innovatie. „Daarom is het zo belangrijk om hier wel te experimenteren met allerlei nieuwe duurzamere materialen om te laten zien dat er alternatieven zijn.”

Om dat mogelijk te maken heeft het Ecodorp op een aantal onderdelen vrijstelling gekregen van de regels die gelden volgens het bouwbesluit. „Doordat daar soepeler mee wordt omgegaan, kunnen we hier werken met nog niet gecertificeerde materialen.”

Als belangrijk voorbeeld geldt het zogeheten polymerebeton dat op de vloeren komt. Het wordt nu al ge-

bruikt voor de aanleg van fietspaden maar in Boekel voor het eerst toegepast in de woningbouw. En dat is belangrijk, weet ook Ad Vleems. „Het reguliere cementgebonden beton zorgt wereldwijd voor 8 procent van de CO₂-uitstoot. Daarom was het zo belangrijk om voor onze huizen alternatieven te vinden voor steen en cement. In de houtskeletbouw worden de wanden opgetrokken van 40 centimeter kalkhennep, een mengsel van hennepvezels of -korrels en kalk. Het is net zo isolerend als gewone muren maar bij de fabricage komt vrijwel geen stikstofdioxide vrij.”

Als Vleems koffie schenkt in zijn tijdelijke woning in het barakkendorpje pal naast het bouwterrein, erkent hij meteen dat het voor buitenstaanders soms even schrikken is. „Wat je nu ziet, is een soort camping. We hebben niet te veel tijd en moeite gestoken in onze tijdelijke huisvesting.”

Zoon Luuk, die vandaag een dagje op de bank hangt, is goed beschouwd de aanrichter van dit alles. De nu 12-jarige was pas 1 jaar oud toen zijn ouders Ad en Monique elkaar in het rijtjeshuis in de Tilburgse wijk Blaak indringend aankeken en wisten dat ze hun leven wilden omgooien. Dat verhaal heeft Ad Vleems ondertussen talloze keren verteld. Hoe hij in 2003 in Chili was als medewerker van een natuurbeschermingsorganisatie en de

gevolgen zag van een smeltende gletsjer. Daardoor viel een rivier droog en honderdduizenden mensen werden gedwongen het platteland te verlaten om hun heil in de stad te zoeken. „Het heeft me niet meer losgelaten. Ik zag steeds beter wat de gevolgen zouden zijn van het veranderende klimaat. Ik wilde zelf een bijdrage gaan leveren om duurzamer te leven. Om onze kinderen net zo veel kansen te geven als we zelf hebben gehad.”

Moerasfilter

Dat Vleems en Vissers vanuit Tilburg met hun plan voor het Ecodorp in 2014 in Boekel neerstrijken, is niet geheel toevallig. Boekel geldt al een jaar of vijftien als het België van Brabant. In het dorp ging er een streep door de soms knellende regels rond welstand. Dat past volgens de gemeentelijke site prima in de geldende filosofie waarbij ambtenaren zich bij alles eerst de vraag stellen: wat heeft de inwoner er aan?

Wat ook hielp was dat door de financiële crisis het gemeentelijke uitbreidingsplan De Run voor 36 grote villa's stil viel en Vleems in eerste instantie 20' n 6,5 hectare grond van de gemeente kon pachten. Daarop verschenen de barakken en werd een voedseltuin aangelegd om zo veel mogelijk zelfvoorzienend te zijn. Dat

—
Wat je nu ziet, is een soort camping
—

Impressie van het toekomstige Ecodorp. FOTO:IMPRESIE ARCHITECTENBUREAU VAN LAARHOVEN

De woningen worden gebouwd in cirkels. FOTO:IMPRESIE ARCHITECTENBUREAU VAN LAARHOVEN

Ad Vlems (wijzend) leidt buurtbewoners rond. FOTO:JEROEN APPELS/VAN ASSENDELFT

Bij de noodbarakken liggen al zonnepanelen. FOTO:JEROEN APPELS/VAN ASSENDELFT

de scepsis rond het initiatief niet beperkt bleef tot de carnavalsoptocht werd ook duidelijk. Met name de CDA-fractie bleek de afgelopen jaren verklaard tegenstander van het geduld dat vanuit het gemeentehuis werd opgebracht voor de Ecodorpers. De VVD had zo haar bedenkingen over het plan om het Ecodorp niet aan te sluiten op de riolering. Met een zogeheten helofytenfilter – of moerasfilter – zorgen ze op het Kleine Rondeel voor hun eigen zuivering. De opmerking van VVD-raadslid Buijsse: „We verbieden wel mestbewerking bij veehouders, maar hier laten we de mensen in hun eigen poep roeren”, gaf de staat van de heersende scepsis treffend aan.

Terugkijkend stelt Wouter Harperink, die zich vanuit het Ecodorp bezighoudt met de financiering, vast dat het allemaal te maken heeft met onzekerheid en onbekendheid. Achter de haalbaarheid van de plannen verschenen regelmatig grote vraagtekens. „Onderhandelingen met onder meer de Triodosbank liepen stuk omdat die alleen een hypothecaire lening mogen verstrekken aan particulieren. Als woongroep werden we als bedrijf gezien en zouden we veel meer rente gaan betalen. Daarmee zou het onmogelijk worden om betaalbare huurwoningen te bouwen.”

Uiteindelijk moesten de Boekelaren uitwijken naar de Duitse GLS-bank.

**We
zetten
ons twee
dagen
per week
in**

„Die eisten wel eigen inbreng vanuit het Ecodorp. Dat gaat lukken met crowdfunding (6 ton) en een eigen inleg van alle bewoners van 5000 euro.”

Volgens Harperink kan het Ecodorp nu voorgoed de jaren van onzekerheid en ongemak afsluiten. Op de valreep van 2019 kwam er vanuit de EU in Brussel 1,5 miljoen euro aan subsidie en vanuit het provinciehuis in Den Bosch 5 ton. Daarmee kunnen ze in Boekel onder meer aan de slag met een enorme zogeheten basalt-accu om energie uit zonnepanelen veel duurzamer op te slaan.

Vingers

Hoe onvermoeibaar Ad Vlems is als ambassadeur van zijn Ecodorp valt ook op tijdens een informatiebijeenkomst in Nia Domo in Boekel. Elke derde zondag van de maand treedt hij samen met zijn vrouw Monique aan in het sociaal-cultureel centrum. Ook deze zondag stroomt het bovenzaaltje moeiteloos vol en moeten stoelen aangesleept worden om de vijftig aanwezigen te laten zitten. Dat niet iedereen meteen geldt als een potentiële nieuwe bewoner van het Ecodorp Boekel wordt ook snel duidelijk. Als Vlems vraagt wie van de aanwezigen zelf een duurzaam initiatief willen realiseren, gaan de vingers van de aanwezigen uit Deurne

en Schalkwijk de lucht in. Andere belangstellenden zijn onder meer op zoek naar inspiratie om zelf thuis een stap verder te zetten met duurzaamheid.

Bezoekers Ron Blom (54) en Esther Schumm (54) uit Rotterdam zijn deze middag voor meer gekomen. Tijdens de rondleiding over het terrein noemen ze het een now or never-moment in hun leven en willen onderzoeken of wonen in een woongemeenschap als het Ecodorp in Boekel iets voor hen is. Iets eerder heeft Monique Vissers de aanwezigen al duidelijk gemaakt wat er gevraagd wordt van aspirant-ecodorpers. „Wie echt interesse heeft, kan zich aanmelden en werkt dan vier dagen mee in Boekel. Daarna volgt een uitnodiging voor een sociaal moment met de andere bewoners.” In het afrondende gesprek wordt er volgens haar vooral gekeken of het echt matcht. Daarbij mag een vlot als metafoer dienen. „Je moet er helemaal op springen. Wie met een voet aan de oever blijft, brengt het hele vlot aan het wankelen.”

Edwin Groenendijk (55) heeft die sprong in november al gewaagd. De tekenaar en haardenbouwer is na een scheiding toe aan een nieuwe stap in zijn leven. „Ik ben nu volop bezig met de ecologische bouw, ben coördinator van de vrijwilligers die mee-

helpen op de bouwplaats. We zetten ons allemaal twee dagen per week in voor het Ecodorp.”

Docenten

In Boekel vindt hij vooral zielsverwanten van allerlei soorten en maten. Er woont onder meer een arts en een medewerker van de Triodosbank, er wonen docenten en verpleegkundigen. „We zoeken ook naar een andere manier van samenleven, verbonden met elkaar. Dan heb je het niet over een sekte of commune. We zijn echt niet allemaal veganistisch.” Hoe dat samenleven er uiteindelijk uit gaat zien, is ook voor Groenendijk nog onzeker. „Het heeft veel voeten in aarde en garanties zijn er niet.”

Als eind 2020 de woningen opgeleverd worden, levert dat een bijzonder plaatje op. Voor twintig woningen zijn al huurders, dertig volwassenen en veertien kinderen. Zij wonen straks op een groen eilandje tussen de rijtjeshuizen, de villa's en de tweekappers van nieuwbouwwijk De Run. Dat het gelukt is, dwingt respect af. Precies daarom is Henk Wassenberg bezoeker tijdens de open dag en neemt hij het woord. Richting Ad Vlems: „Ik wil jullie laten weten dat ik onder de indruk ben van het optimisme en doorzettingsvermogen.” De Boekelaar weet het zeker: „Dit wordt nog wel iets.”